

کرباسی، آرزو؛ پریخ، مهری؛ صنعت جو، اعظم (۱۳۹۵). آسیب‌شناسی کتاب‌های داستانی تصویری بازاری برای کودکان گروه سنی «الف» و «ب». پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۶ (۲)، ۳۰۱-۳۲۰.

آسیب‌شناسی کتاب‌های داستانی تصویری بازاری برای کودکان گروه سنی «الف» و «ب»^۱

آرزو کرباسی^۲، دکتر مهری پریخ^۳، دکتر اعظم صنعت جو^۴

تاریخ دریافت: ۹۴/۷/۱۲ تاریخ پذیرش: ۹۴/۹/۲۵

چکیده

هدف: کتاب‌های داستانی تصویری نقش مهمی در درک مفاهیم و در نتیجه در پرورش فکری کودکان و نوجوانان دارند، هرچند که برخی از آنها به دلیل عدم رعایت معیارهای کیفی نمی‌توانند این نقش را ایفا کنند. هدف اصلی پژوهش حاضر، شناسایی میزان آسیب‌های کتاب‌های داستانی تصویری بازاری منتشر شده در ایران برای کودکان گروه سنی «الف» و «ب» در رابطه با توجه به عوامل ظاهری و سایر عوامل مؤثر در تولید کتاب کودک (یعنی ظاهر جذاب‌کننده، وضعیت محتوا^۵، وضعیت تصویر، و انتظار سود اقتصادی) می‌باشد.

روش: این پژوهش کاربردی با شیوه پیمایشی و روش تحلیل محتوا انجام گرفت. برای گردآوری اطلاعات، از سه سیاهه‌وارسی محقق ساخته استفاده شد. در پژوهش پیش‌رو، ۱۰۰ کتاب داستانی تصویری بازاری که با روش نمونه‌گیری تصادفی نظام‌مند انتخاب گردید، مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد کتاب‌های تصویری بازاری در رعایت اصول صفحه‌آرایی یعنی آستر بدرقه، صفحه‌شمار و سفیدخوانی و وجود صفحه شناسنامه مشکل‌ها و کاستی‌های زیادی دارند. همچنین اطلاعات به دست آمده مشخص می‌کند در بیشتر کتاب‌های بازاری (یعنی نزدیک به ۷۸ درصد) حقوق مالکیت معنوی اثر به درستی رعایت نمی‌شود. افزون بر این، در زمینه صحت و درستی گروه سنی و نوع تصاویر به کار رفته در کتاب‌های بازاری نیز میان «اطلاعات مندرج در کتاب» و «اطلاعات شناسایی شده» تفاوت قابل ملاحظه‌ای مشاهده می‌شود.

کلیدواژه‌ها: کتاب‌های بازاری، کتاب‌های داستانی تصویری، عوامل آسیب‌رسان، عوامل ظاهری، مالکیت معنوی، وضعیت تصاویر، گروه سنی الف و ب.

۱. برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد

۲. دانش‌آموخته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، کارشناسی ارشد، karbasi.arezoo@gmail.com

۳. استاد گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، دکتری، mparirokh@gmail.com

۴. استادیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، دکتری، sanatjoo-a@um.ac.ir

۵. منظور از وضعیت محتوا، کلیشه‌ای بودن موضوع کتاب، بازنویسی و بازآفرینی ضعیف از متون کهن ادبی و معرفی به عنوان تألیف می‌باشد.